

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

15. Tertius fructus, exercitium, & profectus, probatio, & eminentia seu manifestatio electoru[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

praescivit ut in multitudine incomparabili plures sint illi quos in sui regni gloriam filios promissionis praedestinatus est; ut etiam ipsa reprobatorum multitudine ostenderetur quam nullus momenti sit apud Deum iustum quantalibet numerositas iustissimè damnatorum, atque ut hinc quoque intelligant qui ex ipsa damnatione redimuntur, hoc fuisse debitum messa

A illi universa quod tam magna pars eius redditum vernerent, non solum in eis qui originali peccato multa addant mala voluntatis arbitrio verum etiam in tam multis parvulis qui tantummodo vinculo peccati originali obstricti sine gratia mediatorum ex hinc laice rapiuntur.

CAPVT XV.

Tertius fructus, exercitium, & profectus, probatio, & eminentia seu manifestatio electorum.

TERTIVS fructus generalis est, quem ex reprobis in praedestinos divina providentia reducere facit, ut eorum improbitate exerceantur in virtutibus ac de virtute in virtutem eundo proficiant. Marcessit enim sine exercitatione virtus ac semper debilis manet, quassata verò tempestatibus, profundiores firmioresque radices agit. Difficiliter autem exerceri possent multa virtutum genera, nisi reproborum impietate lacesseretur. Itaque Aug. in libris de genesi ad litteram, admirantibus, cur vel esse finerentur qui praesciuntur futuri mali scitissimè respondet: Cum ergo etiam per iustos iusti, ac per impios peccati proficiunt, frustra dicitur, non crearet Deus quos praesciebat malos futuros, cur enim non crearet quos sciebat bonis profuturos, ut & utiles eorum bonis voluntariis exercendis admonendis, nascantur, & iuste pro sua mala voluntate puniantur? Et in quaestionibus super Exodum: Novit ergo Deus bene uti malis, in quibus tamen humanam naturam non ad malitiam creat, sed eos perferit patienter quo usque sui oportere non inaniter, sed utendo eis ad admonitionem vel exercitationem bonorum. Ecce in utroque loco admonitioni, quae ad docendum pertinet, & praecedenti capite latius pertractata est, exercitationem jungit. Ex qua regula Pharaonem ad utilitatem aliorum à Deo servatum esse commemorat. Et in illum Evangelij locum. Ne forte colligentes zizaniam eradiceu simul & triticum, similiter exhortationi, quae ad praebendum documentum spectat, exercitationes addit. Sic enim in quaestionibus super Matthaeum: Virum quia etiam boni cum adhuc infirmi sunt opus habent in quibusdam malorum permixtione: sive ut per eos exerceantur, sive ut eorum in comparatione magna illis exhortatio fiat ut nitantur ad melius, quibus sublati altitudo charitatis quasi evulsa marcescat quod est eradici. Hinc illud generale sancti Praesulis pronuntiatum ex intimo divinae providentiae penu haustum: Ne putetis gratis esse malos in hoc mundo & nihil boni de illis agere Deum, omnis malus aut ideo vivit ut corrigatur, aut ideo vivit ut per illum bonis exerceatur.

A rentur, ut non aliter electos liberari oportuisse, sicut Augustinus dixit quam tanta reprobatorum reiecta multitudine, fructuum ubertate convicti, ultro etiam fortassis qui aliter sentiunt, faterentur. Sed quia res prolixa est, ipsique perceptis quae hactenus disseruimus, non ita multum necessaria, paucorum exemplorum & pessimorum hominum perfrictione contenti erimus. Quid enim Paganis, Haereticis, Schismaticis, Iudaicis, persecutoribus, inimicis pestilentius? Ex his tamen omnibus vide quanta in Ecclesiam electorum proficiscatur utilitas. Vritur, inquit, gentibus Paganis ad materiam operationis religioe suae, haereticis ad probationem doctrinae suae, schismaticis ad documentum stabilitatis suae, Iudaicis ad comparationem pulchritudinis suae. Et in libris de Civitate Dei, de profectu verorum Ecclesiae filiorum quos praedestinos ibidem vocat, in hunc modum loquitur: Inimici omnes Ecclesiae quolibet errore caecentur, vel malitia depraventur, si accipiant potestatem corporaliter affligendi exercere eius patientiam: si tantummodo male sentiendo adversantur, exercent eius sapientiam: ut autem etiam inimici diligantur, exercent eius benevolentiam aut etiam beneficentiam sive suavisibili doctrina, sive terribili disciplina. Et in Psalmo centesimo-sexto de iisdem haereticis foras ex Ecclesia prorumpentibus: Potuit illos pati intus semper, sed nos de illis non proficeremus. Cum autem separati sint & per quaestiones malignas inquietent nos, propositum est nobis ex illis & inquisitionis studium & timoris exemplum. Vnusquisque tremat cum alterum videt esse tanquam ex illius exitu dicatur illi quapropter qui se putat stare videat ne cadat. Profunt ergo quia exierunt Nam si intus essent & tam mali essent nihil de illis prodesset. Similia de exercitatione profectuque filiorum Dei per filios diaboli reprobos, ipsumque adeo diabolium jam damnatum, per universas sancti Doctoris lucubraciones sparfa sunt.

Qui & alium fructum indicat qui ex reprobis proficiscitur, & Quartus generalis dici posset ut videlicet electi ex impugnatione reproborum probentur, & ex ipsa eorum oppositione magis emineant. Contrarium enim contrarij sui oppositione lucet luculentius. Unde illa verba citati Psalms: Ut excludantur hi qui probati sunt

lib. 11. de Genesi ad li. cap. 6.

Gen. 32. super Exod.

Gen. 12. super Mat.

Psal. 54.

lib. 11. de vita relig. cap. 6.

lib. 11. de Civitate Dei. cap. 15.

Ps. 106.

Ps. 106.

argento; in hunc modum idem Augustinus: Quid, ut excludantur? Ut appareant & emineant illi qui sunt probati in eloquio Dei. Cum enim responderet haereticis ex necessitate edificantur Catholici ex utilitate hanc sententiam plane Paulus expressit: Oportet enim, inquit, haereses esse ut probati manifesti fiant in vobis. Oportet & tauros seducentes esse ut qui probati sunt argento manifesti sint, hoc est excludantur. Et in Epistola ad Maximum: Sicut ergo ipsi benignitate & patientia id est bonis Deimale utuntur. id est non corriguntur: Sic contra Deus etiam malis eorum bene utitur non solum ad iustitiam suam qua eis digna in fine retribuet, sed etiam ad exercitum eorum & profectum sanctorum in christo ut ex ipsa etiam malorum perveritate boni proficiant & probentur, & manifestentur, sicut Apostolus ait: Oportet haereses esse ut probati manifesti fiant inter vos. Quae sane manifestatio bonorum eo fit luculentior, quod non solum propria virtutibus luce, sed etiam ex malorum contrapositione splendidius micant. Oritur inde quippe in hoc mundo quaedam quasi anti-he-

sis non verborum, qua praecipue dicentium sermo ornari solet, sed rerum ipsarum, quasi colorum oppositorum, ex quibus candidus nigro superatus magis eminet: Pictor, inquit Augustinus, novit ubi ponat nigrum colorem, ut sit decora pictura, & Deus novit ubi ponat peccatores ut sit ordinata creatura? Vel certe, quasi moruum atque paularum ex quibus decenter sibi connexis, magna concinnitas modulationis exurgit. De quo elegantius ad hoc propositum: Neque enim Deus ullum non dico Angelorum sed vel hominum creatur quem in seculo futurum esse praecisset nisi pariter noster. QVORUM BOS BONORVM VSIBVS COMMODARET atque ita ordinem seclorum tanquam pulcherrimum carmen, etiam ex quibusdam quasi antithetis honestat. Nam sicuti contraria verba contrariis opposita sermonis pulchritudinem reddunt, ita quaedam non verborum, sed rerum eloquentia, contrariorum oppositione B seculi pulchritudo componitur.

Epist. 141.

Serm. 110. de civitate cap. 5.

Lib. 11. de civitate cap. 10.

CAPVT XVI

Quo scopo & fructu reprobati miscantur praedestinati, & juxta Scripturas, servituti destinati sint.

Propter huiusmodi igitur maximi momenti commoda quae praedestinati Dei filii ex reprobatorum hominum improbitate nascuntur, Deus etiam quosdam ex eis quibus iustitiam & sanctitatem dedit, quia tamen non sunt ab originalis perditionis massa discreti, non vult ejusdem sanctitatis perseverantiam tribuere, ut illi quibus per aliorum lapsus erudiri expedit, in expectata eorum prolapsione territi, sub divina gratia suspensus cautiusque gradiantur, nec de ipsa securitate superbiaut. Quod perspicaciter vidit & praclarissime diversis in locis tradidit sanctus Augustinus: Propter huius ergo utilitatem secreti (quo tegitur in hac vita quis de praedestinatorum numero sit) credendum est quosdam de filijs perditionis non accepto dono perseverandi usque in finem, in fide quae per dilectionem operatur incipere vivere, & aliquandiu fideliter ac iuste vivere & postea cadere, neque de hac vita priusquam hoc eis contingat, auferri. Quorum si numerus contigisset, tam diu haberent homines istum saluberrimum in timorem quo vitium elationis opprimitur, donec ad Christi gratiam qua pie vivitur pervenirent, deinceps iam securi nunquam se ab illo esse casuros. Quae praesumptio in isto temptationum loco non expedit ubi tanta est infirmitas, ut superbia possit generare securitas. Et in libro de dono perseverantiae, doctrinam istam saluberrimam aliquoties repetit: Hominiibus autem videtur omnes qui boni apparent fideles, perseverantiam usque in finem accipere debuisse. Deus autem melius esse iudicavit miscere quosdam non perseveraturos certo numero sanctorum suorum, ut quibus non expedit in huius vitae temptatione securitas non possint esse securi: multos enim a perniciosa elatione reprimat quod aut

Apostolus: Qui propter qui videtur stare videat ne cadat. Et in libro de sancti Virginitate: An vero propter aliud credendum est permittere Deum ut miscantur numero professionu vestra multi & multa, casuri & casura nisi ut his cadentibus timor vester augetur quo superbia vestra comprimatur quem sic odit Deus ut contra hanc unam se tantum vult arere alijmus. Et ne quis e sustinere hoc sola Dei permissione fieri, alibi aperte tradit, hoc providentissima Dei voluntate contingere: Ideo quippe sicut iam supra diximus, non perseverantur perseverantur ut esse discamus non alta sapientes, sed oem libis consentientes, & cum timore & tremore non rationis saluam operentur. Alibi indicat etiam Dei provisione ac dispositione fieri: Propter huius timoris utilitatem, ne regenerati & pie vivere incipientes tanquam securi alia sapiamus, quidam non perseverantur perseverantur Dei permissione vel provisione ac dispositione miscantur, quibus cadentibus territi cum timore & tremore gratiamur viam iustam, donec ex hac vita, quae tentatio est super terram transeamus ad aeternam, ut iam non sit elatio comprimenda nec contra eius suggestiones temptationesque luctandum. Alibi vero, etiam esse necessarium propter profectum quem iam sapius tetigit, ut infirmi non perseveraturos reprobos in medio sui ferant. In omni congregatione multitudinis necesse est ut inveniantur mali. Deus enim qui novit exercendos, nos miscet nobis & non perseveraturos aut certe ita simulatos ut nec inchoaverint in quo perseverare debeant. Novit etiam necessarium esse nobis ut feramus malos & proficiat quod boni sumus. Ecce quantam fiducia docet Augustinus, non perseveraturos perseveraturos, hoc est, reprobos praedestinati, Dei non solum permissio-

Lib. de corr. & grat. c. 13.

Lib. de sancti Virginit. cap. 40.

Lib. de do. persever. c. 13.

Epist. 107. ad Paul.

Lib. de dono persever. c. 8.

1o Ps. 44.

